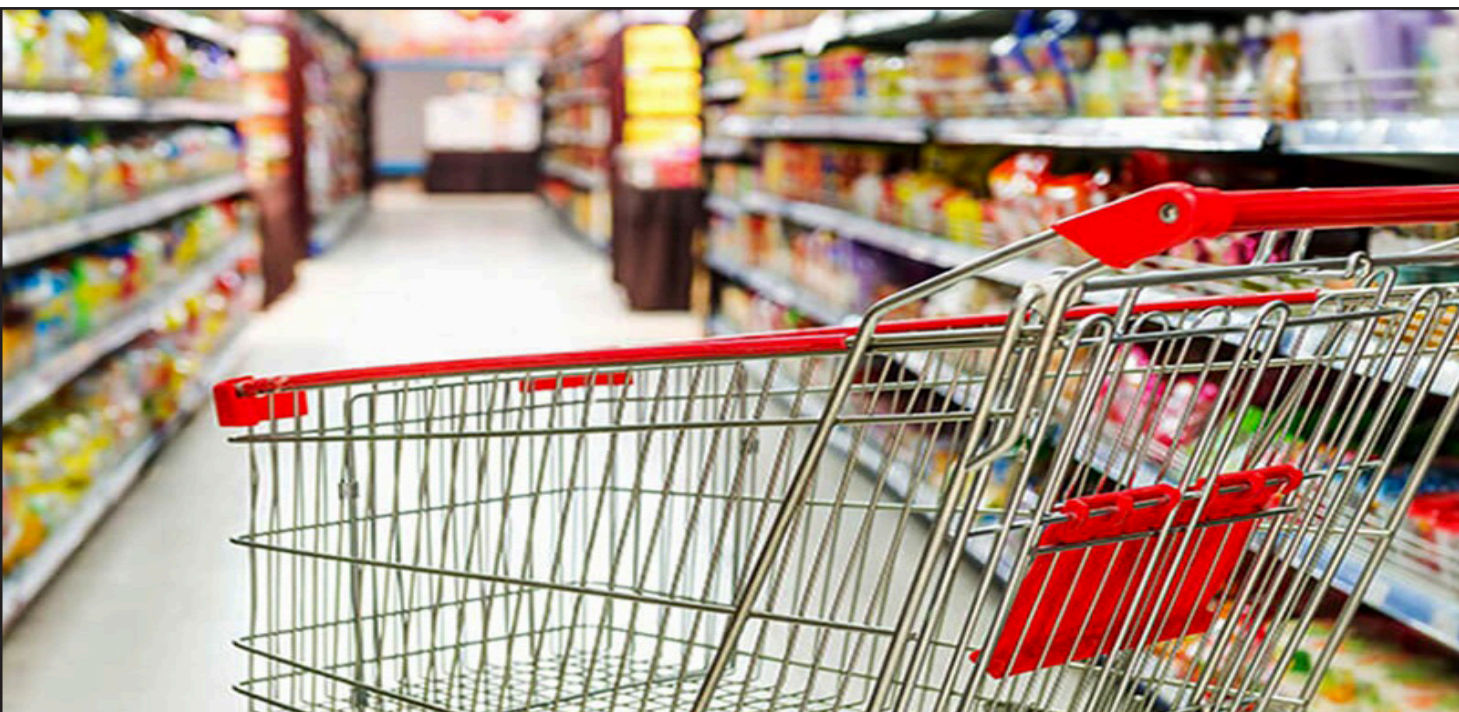

آرمان ملی: واردات خودرو از سال ۹۷ و پس از آغاز دور جدید تحریم‌ها از سوی ترامپ ممنوع شد تا از خروج ارز جلوگیری شود اما در خلال ۴ سال از توقف واردات تنها نتیجه‌ای که این سیاست برای کشور به همراه داشته افزایش چند برابری قیمت خودروهای پر تیراژ و البته کاهش کیفیت بوده و در این بین شرکت‌هایی که به واردات مونتاز خودروهای چینی نیز اقدام می‌کردند نیز بیشترین سود را از فضای انحصار حاکم از بازار به جیب زدند حال با افزایش انتقادات که از سال گذشته از سوی نمایندگان مجلس مطرح بود این بار از طریق دولت و با توجه به پایان یافتن مصوبه سران قوا مطرح شد و در نهایت دولت آزادسازی واردات را رسماً اعلام کرد اگر چه از آن زمان تاکنون به دلیل عدم اعلام جزئیات و چگونگی واردات خودرو حواشی و زیادی در این زمینه مطرح شده به گونه‌ای که برخی از کارشناسان نگرانی تکرار تجربه انحصار این بار در واردات را نیز مطرح کرده‌اند. بر اساس این گزارش، واردات خودرو با تصویب هیات وزیران کلید خورده است هر چند کلیات این طرح مشخص است، اما در خصوص جزئیات آن ابهامات بی شماری وجود دارد. به عنوان مثال تعرفه وارداتی این خودروها و اینکه چه کسانی می‌توانند این خودروها را وارد کنند، همچنان محل ابهام است. با توجه به اینکه هنوز به صورت رسمی این جزئیات مشخص نشده، حدس و گمان‌هایی در فضای مجازی و رسانه‌ای منتشر شده است. بنابر مصوبه هیات وزیران، قرار بود تعرفه‌های وارداتی بدون احتساب سود بازرگانی به نصف کاهش یابد. در این میان خبری مبنی بر کاهش شدید تعرفه‌های وارداتی خودروهای زیر ۱۰۰۰ سی سی نیز منتشر شد که بر اساس آن این رقم تنها برای ۵ درصد خواهد بود. هر چند که این موضوع می‌تواند برای ورود خودروهای پایین رده و اقتصادی خبر خوبی باشد اما انتشار برخی از حدس و گمان‌ها، نگرانی‌هایی را در خصوص تشدید انحصار بازار خودرو و ایجاد کرد. بر اساس برخی از اخبار غیر رسمی گویا قرار است که واردات این گروه خودرویی به صورت انحصاری به خودروسازان کشور داده شود. در صورتی که این خبر درست باشد، بدین معناست که آزاد سازی واردات نه تنها گامی برای افزایش رقابت در بازار خودرو نیست بلکه به تشدید انحصار به ویژه در رده خودروهای اقتصادی منجر می‌شود. در این رابطه فرید زاوه، کارشناس صنعت خودرو گفت: جدا از بحث آزادسازی واردات خودروهای سواری، پس از گذشت دوماه از ابلاغ قانون بودجه و آزادسازی واردات خودروهای تجاری همچون کامیون و اتوبوس، هنوز حتی پیش نوبسی از جزئیات آزادسازی واردات خودرو منتشر نشده که این سکوت به تمامی این شایعات دامن می‌زند و نگرانی‌هایی را از تشدید رانت و انحصاری جدید در صنعت خودرو ایجاد کرده است. زاوه پیرامون نگرانی‌ها در خصوص تخصیص چنین تعرفه پائینی برای واردات خودروهای زیر ۱۰۰۰ سی سی و واردات آن توسط خودروسازان اظهار داشت: بنا به گفته مسئولان وزارت صمت و بر اساس بندی از دستورات ۸گانه رئیس جمهوری، اگر بنا باشد سهام خودروسازان به صورت بلوکی واگذار شود، با تمامی این احتمالات باید منتظر تخصیص یکی از بزرگ‌ترین رانت‌های اقتصادی کشور تا اواخر شهریور ماه بود. به عنوان مثال نسخه بنزینی رونو کویلد که در کشور برزیل تولید می‌شود یکی از این گروه خودروهاست که البته هیچ تطبیقی با نسخه برقی تولیدی در اروپا ندارد و قطعاً با استانداردهای ۸۵ گانه کشور نیز همخوانی نخواهد داشت. در این میان اخبار نگران کننده‌ای مبنی بر مذاکره افراد مطلع و ذی نفع برای تقلیل استانداردهای ۸۵ گانه به ۵۵ مورد است. تمام این موارد در حالی مطرح است که هدف از آزادسازی واردات افزایش رقابت در صنعت خودرو عنوان می‌شود. این در حالی است که اگر این حدس و گمان، واقعیت داشته باشد نه تنها انحصار موجود کاهش پیدا نمی‌کند بلکه تشدید نیز می‌شود. در این میان تفل در انتشار جزئیات این طرح و همچنین عدم موضع گیری مسئولان بر بازار داغ شایعات افزوده است و کارشناسان نگرانند که در این فضای نااطمینانی، نه تنها واردات به کلیدی برای رفع انحصار بدل نشود بلکه آن را به قفلی دیگر بر قفل‌های چند دهه ساله صنعت خودروی کشور بدل کند.

در گفت و گوی «آرمان ملی» با محمود جامساز مطرح شد:

یارانه، «هدفمندی» می‌خواهد با نگاه به تقویت تولید

آرمان ملی: حذف ارز ترجیحی از نظام اقتصادی کشور پس از مدت‌ها کشمکش نهایتاً کلید خورد تا دولت بتواند ضمن جلوگیری از توزیع رانتی عظیم به گروه‌های خاص هزینه‌های تحمیلی به اقتصاد رانیز کاهش دهد. البته دولت سیزدهم تلاش کرد برای به حداقل رساندن اثرات این تصمیم که از آن به عنوان جراحی اقتصادی نیز نام می‌برد در ابتدا نظام پرداخت یارانه نقدی را ادامه دهد و پس از آن با فراهم آوردن زیرساخت‌ها همچون زمان جنگ تحمیلی نظام توزیع کالا برگ را در پیش گیرد که در این راستا پس از یک دهه با جمع یارانه‌های قبلی یارانه ۳۰۰ و ۴۰۰ هزار تومانی را برای افرادی که در دهک بندی‌های وزارت کار حائز شرایط دریافت بودند در نظر گرفت.

نقد بینگی و تورم خواهد شد و کنترل آن پس از وقوع، در غیاب سرمایه‌گذاری‌های مولد مؤثر و افزایش تولید ناخالص داخلی نوساداری پس از مرگ سهراب است. تورم ارزش پول ملی را کاهش و بهای ارزهای معتبر خارجی را افزایش داده و قدرت خرید مردم را تنزل می‌دهد و آثار تسکینی و موقتی پرداخت یارانه جبران قدرت خرید را در مدت کوتاهی زائل می‌سازد.

در شرایط کنونی و فشار تورمی ناشی از اصلاحات یارانه‌ای سیاست کوپن کارساز تر است یا پرداخت یارانه نقدی؟

بحث این نیست که سیاست کوپن بهتر است یا یارانه. این هر دو در حقیقت از یک مفهوم برخوردارند. همان‌طور که عرض کردم ریشه کاهش قدرت خرید مردم در تورم مزمن دورقمی نهفته است. که در بطن اقتصاد دولتی باز تولید می‌شود. اعمال سیاست‌های یارانه‌ای کارساز نیست. زیرا آنچه در شکل یارانه دریافت کرده‌اند تورم از آنها با می‌ستاند، تورم مالیات پنهانی است که دولت‌های با اقتصاد متمرکز دولتی از آن. لذا به نظر می‌رسد شیب تورم به وجود آید.

اثرات یارانه ۴۰۰ هزار تومانی در زندگی مردم چقدر است؟

ببینید در زمان آقای احمدی‌نژاد یارانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومان که به تمام افراد فقیر و غنی اختصاص یافت اینک واجد چه ارزشی است؟ یارانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومانی که پرداخت

بر پیچیده شد و در پرسش را به ذهن متبادر می‌سازد که دولت توانایی مبارزه با فساد و مفسد و کوتاه کردن دست آنان ندارد؟ دوم آنکه به‌رغم ادعای دولت مبنی بر افزایش درآمد نفتی، دولت همچنان دچار مشکلات مالی است و اختصاص

ارز ترجیحی از درآمدهای ریالی دولت می‌کاهد و لذا تنها با فروش ۲۰ میلیارد دلار وارد کنندگان کالاها ی اساسی به قیمت نیمایی یا صرفی ملی پس از کسر یارانه‌های پرداختی بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد تومان برای دولت درآمد ریالی در بی‌دارد که بخشی از کسر بودجه از این محل قابل جبران است. سبب حذف ارز ترجیحی از منظر دولت توجیه‌پذیر است. ضمناً مشخص نیست چه مقدار ارز قرار است به واردات کالاها ی اساسی اختصاص یابد. به‌نظر می‌رسد حدود ۳۰ تا ۳۵ میلیارد دلار مورد نیاز است که این مبلغ بیش از دو برابر منابع حاصل از فروش نفت و گاز با دور زدن تحریم‌هاست. افزایش قیمت‌های غلات و روغن در بازار جهانی سبب کاهش عرضه از سوی کشورهای در حال جنگ فرسایشی روسیه و اوکراین، تورم را از منفذ واردات به اقتصاد کشور وارد و ارزش

یارانه‌ها را در ملازمت با تورم پولی داخلی فرومی‌کاهد و مسرت ناشی از دریافت یارانه‌ها را به کام مردم تلخ می‌کند و بر مطالبات اقشار مختلف جامعه به‌ویژه حقوق بگیران و صاحبان درآمدهای ثابت می‌افزاید. لذا اصولاً این سیاست‌ها، سیاست‌هایی نیست که اقتصاد را سامان بخشد. زیرا جریان نقدینگی و تورم آنها را بی‌اثر می‌کند. اقتصاد ما سال‌هاست در چنبره بی‌ثباتی ناشی از سیاست‌های معیوب اقتصادی دولتها و همین‌طور تحریم‌های شدید اقتصادی گرفتار آمده است. باید مساله تورم که دولت تلاش دارد با افزایش قدرتی خرید مردم از طریق پرداخت یارانه حل کند مورد تجدید نظر قرار گیرد.

مبارزه با معلول به جای علت راهگشا نیست، جریان نقدینگی و تورم مزمن باید ریشه‌ای حل شود یعنی لازمست تورم از طریق تغییر مجموعه بی‌نظم اقتصاد دولتی به یک اقتصاد آزاد، رقابتی با محوریت بخش خصوصی واقعی خنثی شود. تورم در کشورها، با اقتصادهای تخصصی در حد ۳ تا ۵ درصد بیانگر پویایی اقتصاد آنهاست و هماهنگ با رشد دستمزدهاست لذا دلیلی بر کاهش قدرت خرید مردم وجود ندارد که با پرداخت یارانه به جبران آن اقدام شود، اما اگر قرار باشد که اقتصاد دولتی به شیوه‌کنونی مدیریت شود و همچنان بر مصارف مسرفانه دولت اضافه شود و نهادهای با ماهیت غیردولتی در بودجه دارای ردیف باشند و مستمر هر سال بر سهم آنان از بودجه اضافه شود و در طرف منابع بودجه، بیش برآورد درآمدهای محقق نشده در جهت تراز بودجه صورت گیرد. بروز و ظهور کسری‌های سالیانه اجتناب‌ناپذیر است که تأمین آن منجر به تشدید گرفتارن جریبان

بر اساس علم و تجربه مشخص شده سیاست‌های یارانه‌ای در سنتی نیستند، این سیاست‌ها به منظور جبران کاهش قدرت خرید مردم اتخاذ می‌شود، اما دیری نمی‌گذرد که یارانه‌های پرداختی در جریان رشد تورم مزمن قدرت خرید اولیه را از دست خواهد داد. رشد نقدینگی در پایان اسفند ۱۴۰۰ با افزایش حدود ۳۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ از مرز ۴۷۵۰ تریلیون تومان هم فراتر رفت و هنوز دو ماه از سال سپری نشده به مرز ۵ هزار میلیارد تومان نیز رسیده است. دولت‌ها همواره کنترل حجم نقدینگی و تورم را به بهای فقیرتر نشدن مردم فدای برنامه‌های کوتاه‌مدت با هدف رضایت مردم می‌کنند که ناپایدار است. از جمله این سیاست‌ها پرداخت یارانه است که پس از مدتی ارزش آن در گوره تورم ذوب می‌شود. پرداخت یارانه اگر چه در کوتاه مدت اسباب گشایشی برای مردم می‌شود اما گرانی را با افزایش به‌زودی احساس مسرت ناشی از دریافت یارانه را زائل می‌سازد. دولت می‌گوید که ظرف دوماه زیرساخت‌های کنترل دقیق قیمت‌ها فراهم می‌شود تا روند گرانی‌ها متوقف شود تا یارانه‌ها کار کرد واقعی خود را آشکار سازد. این به‌مفهوم آن است که در دولت سیدهم زیرساخت‌های مهار تورم طی دوماه دیگر آماده و افسار اسب سرکش تورم و سپس گرانی‌ها کشیده می‌شود و مردم دیگر هیچ نگرانی از بابت تأمین معیشت خود نخواهند داشت. یکی از مهم‌ترین وعده‌های دولت ماهی تورم بود اما بعد از ۸ ماه نرخ رسمی تورم در پایان اسفند ۱۴۰۰ به ۴۰/۲ درصد رسید اما بهای سیدمعیشتی مردم بر اساس گزارشات میدانی که قابل لمس است با دامنه رشد بالایی مواجه شد. افزایش قیمت سید معیشتی اسباب تشدید ناخشنودی مردم را نسبت به سیاست‌های دولت فراهم ساخته است. بساط اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی که با استدلال در آمیختگی آن با رانت و فساد و اتلاف منابع ملی

نیم نگاه

پنج چالش پیش روی صنعت انرژی

آرمان ملی: افزایش کم‌سابقه قیمت سوخت، کمبود دیزل در آستانه فصل تابستان و عدم تمایل اوپک برای همکاری شاید از جمله موانع زیادی باشد که مقامات دولتی در سراسر جهان با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، اما در حقیقت این موارد نمایانگر مشکلات عمیق تر در صنعت انرژی هستند. طی یک دهه گذشته اروپا و تا حدودی آمریکا شمالی تلاش کردند وابستگی به سوخت‌های فسیلی را کاهش داده و وابستگی به انرژی تجدیدپذیر را افزایش دهند. این تلاش‌ها باعث مهاجرت سرمایه‌گذاران از نفت و گاز و ظهور ترند جدید سرمایه‌گذاری زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شد و شرکت‌ها ناچار شدند هزینه روی سوخت‌های فسیلی را کاهش دهند. وزیر انرژی عربستان سعودی اوایل امسال هشدار داد که عدم سرمایه‌گذاری در نفت و گاز، اثر بومرنگی روی مصرف کنندگان خواهد داشت و وی تنها مقامی نبود که چنین موضوعی را گوشزد کرد. بسیاری از مقامات اوپک هشدار مشابهی داده‌اند اما ظاهراً هیچ فایده‌ای نداشته است. این آژانس بین‌المللی انرژی بود که سال گذشته اعلام کرد جهان نیازی به اکتشاف جدید نفت و گاز ندارد زیرا دیگر نیازی به عرضه جدید نفت و گاز نخواهد داشت. البته چند ماه بعد آژانس بین‌المللی انرژی موضع خود را تغییر داد و از اوپک خواست تولید نفت را افزایش دهد و این واقعیت ناگوار صنعت انرژی را نشان داد که نمی‌توان روندی تغییر داد. در جریان بوده است از ظرف مدت چند ماه

نرخ اندک اکتشاف

موضوعی که درباره آن زیاد صحبت نشده، میانگین نرخ اکتشاف جدید نفت و گاز است که قابل مقایسه با میانگین نرخ تبدیل پلن‌های خورشیدی است که پایین ۳۰ درصد است. بلومبرگ اخیراً گزارش کرده که سه چاهی که شرکت شل در سواحل برزیل حفاری کرده بود، خشک شده‌اند. این غول نفتی یک میلیارد دلار برای حق حفاری در این منطقه پرداخت کرده بود و سه سال زمان برای حفاری صرف کرده بود اما نهایتاً دست خالی برگشت. آکسون هم موفق نشد از ذخایر نفت قابل توجه در بلوک‌های برزیلی که ۶.۱ میلیارد دلار هزینه داشتند، بهره برداری کند. این خبر ماهیت پر مخاطره اکتشاف نفت و گاز حتی در مناطقی مانند برزیل که به همراه گویان به عنوان کانون جذاب جدید در صنعت انرژی به شناخته شده است را بارز کرد. یک مشاور انرژی برزیلی به بلومبرگ گفت: اکتشاف‌های بزرگ زمانی که نرخ اکتشاف نزدیک ۱۰۰ درصد بودند، اتفاق افتادند. میانگین نرخ اکتشاف موفق برای صنعت نفت و گاز بسیار پایین‌تر از ۲۳.۸ درصد بوده است.

تورم هزینه تولید

روند کلی تورم تا حد زیادی تحت تاثیر افزایش هزینه‌های انرژی بوده اما به خود صنعت انرژی منتقل نشده است. در صنعت شیل آمریکا، هزینه‌های تولید حدود ۲۰ درصد افزایش پیدا کرده‌اند. دو شرکت کانیتینتال ریسورسز و هس کوپ اکسیر هشدار داده‌اند که هزینه‌های بالاتری را برای سه ماهه دوم خود گزارش خواهند کرد و تنها شرکت‌هایی نیستند که هزینه‌های بالا را تجربه می‌کنند. کمبود مواد خام یکی از دلایل تورم هزینه تولید نه تنها در صنعت شیل بلکه در هر میدان نفتی دیگری هستند. کمبود نیروی کار، مشکل ویژه‌ای برای صنعت شیل آمریکاست که به بالا رفتن هزینه‌های تولید دامن زده است. تداوم مشکلات زنجیره تأمین که ناشی از شیوع پاندمی بوده است هم در این وضعیت نقش داشته است. مشکل بزرگ‌تر این است که اوضاع صنعت انرژی در ماه‌های آینده بهبود پیدا نخواهد کرد. فشار مربوط به هزینه تولید در شرایطی روی می‌دهد که دولت فدرال واقعاً به نفت و گاز نیاز دارد.

حملات سایبری

افزایش قابل توجه حملات سایبری باعث شده حملات سایبری به تدریج عمده صنعت انرژی در چند سال گذشته تبدیل شود. هک شبکه کولنایل پایپ لاین، مسائل زیادی را در بخش امنیت سایبری برجسته کرد، اما اقداماتی که پس از این واقعه انجام گرفت، چندان زیاد نبودند. طبق یافته‌های نظر سنجی جدید شرکت مشاوره انرژی DNV، صنعت انرژی نگرانی زیادی نسبت به امنیت سایبری دارد و بدتر از آن، برای کنترل وقایع امنیت سایبری واقعا آماده نیست. ۴۸ درصد از مدیران انرژی انتظار دارند حملات سایبری به خسارت فیزیکی به دارای‌های انرژی منجر شوند و بیش از نیمی از آنها (۵۴ درصد) انتظار دارند حملات سایبری به صدمات جانی منتهی شوند. حدود ۷۴ درصد هم آسیب زیست محیطی در نتیجه حملات سایبری را پیش‌بینی کردند. تنها ۳۰ درصد از این مدیران می‌دانند اگر شرکتشان هدف حمله قرار گرفت، چه اقدامی باید انجام دهند.

ژئوپلیتیک

ریسک ژئوپلیتیکی ریسکی است که هیچ وقت از صنعت انرژی دور نمی‌شود خواه وقتی قیمت‌ها به شدت کاهش پیدا می‌کند یا مثل حالا، در سطح بالایی می‌ماند. چشم‌انداز تحریم نفت روسیه از سوی اتحادیه اروپا در چند روز گذشته ضعیف شده اما یکی از عوامل پشتیبانی‌کننده از قیمت‌های نفت بوده است. طولانی شدن مذاکرات هسته‌ای ایران هم عامل دیگری بوده است. و البته مسأله عدم تمایل اوپک به قبول درخواست غرب برای افزایش سریعتر تولید نفت هم وجود داشته است. به نظر نمی‌رسد روسیه به هیچ وجه نگران چشم‌انداز تحریم باشد. الکساندر نوک، معاون نخست‌وزیر روسیه، در روزهای اخیر گفت: همان‌قدری که کشورهای اتحادیه اروپا با ما خریداری کردند ناچار خواهند بود از جای دیگری بخرند و پول بیشتری باید پرداخت کنند زیرا قیمت‌ها قطعاً افزایش پیدا خواهد کرد و زمانی که هزینه تحویل و کرایه حمل افزایش پیدا کنند، این کشورها ناچار خواهند بود برای ساخت زیرساخت مربوطه، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهند.

جریان نقدینگی و تورم مزمن باید ریشه‌ای حل شود یعنی لازمست تورم از طریق تغییر مجموعه بی‌نظم اقتصاد دولتی به رقابتی با محوریت بخش خصوصی واقعی خنثی شود

از دولت نیست و به هر حال وقتی که دولت در تنگنای مالی قرار می‌گیرد قطعاً از بانک مرکزی استقراض می‌کند خوب پایه پولی بالا می‌رود و در نبود یک مدیریت صحیح و توانا این نقدینگی در امور غیر مولد به چرخش در می‌آید و تورم می‌افزاید. به‌طوری‌که در گزارش‌های رسمی آمده در دهه ۹۰ متوسط رشد مالیات‌نشینان به‌شدت رشد کرده. سید معیشت ثابت منفی و بهره‌وری بسیار پایین بوده است، خوب با این ترتیب اقتصاد رانمی‌توان سامان داد.

آیا پرداخت یارانه در جهت تلطیف مشکلات مردم کارساز است؟

اگر پرداخت یارانه کارساز بود یارانه‌هایی که تاکنون پرداخت شده بود می‌توانست گره مشکلات مردم باز کند و روز به‌روز شاهد رشد تورم نبودیم، تورمی که اعلام می‌شود آیا با آنچه در جامعه می‌گذرد همخوانی دارد؟ تورم در مسکن در فروردین ماه امسال رشد ۱۰۰ درصدی داشته، اجاره‌ها فراتر از قدرت پرداخت اجارنشینان به‌شدت رشد کرده. سید معیشت مردم کوچک‌شده. به‌ویژه اکنون که شوک افزایش اقلامی از کالاها ی اساسی نیز بر مردم وارد شده است. اینها همه معلول سیاست‌های ناکارآمد ضد توسعه اقتصاد دولتی است.

آمارها نشان می‌دهد که ۱۰ میلیون خانوار ایرانی زیر خط فقر هستند، حال این یارانه‌های ۴۰۰ یا ۳۰۰ صد هزار تومانی چقدر بر زندگی این افراد تاثیر دارد؟ اگر چندانی بر مطالبات مردم نداشته اگر تاثیر هم داشته یک تاثیر بسیار موقتی بوده و این تورم، یارانه‌ها را از مردم همان‌طور که عرض کردم باز پس می‌گیرد تورم همان‌طور که عرض کردم یک مالیات پنهان است. اشاره کردم چاره اساسی خشکاندن ریشه تورم در اقتصاد است. آیا اقتصاد دولتی قادر است که تورم را از بین ببرد؟ برای اینکه ساختار اقتصاد دولتی تورم زاست. و در تورم شما هیچ اصلاح اقتصادی رانمی‌توانید تصور کنید که به نتیجه مطلوب برسد.